

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології і туризму

Кваліфікаційна робота
на тему: «ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНІ РЕСУРСИ ГРЕЦІЇ»

Допущено до захисту
«_____» _____ 2022 року

здобувача групи Т 01-18
факультету туризму, бізнесу і психології
освітньої програми Туристичне обслуговування
за спеціальністю 242 Туризм

Карасевич Вікторії Ігорівни

Завідувач кафедри психології і туризму
_____ проф. Бондаренко О.Ф.
(підпис)

Науковий керівник:
кандидат історичних наук, доцент
Попович С.І.

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	6
1.1. Сутність туристичного потенціалу та його складові.....	6
1.2. Ступінь наукового дослідження теми	9
РОЗДІЛ 2.АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ	11
2.1. Основні етапи розвитку туризму в Греції	11
2.2. Характеристика туристичних ресурсів Греції.....	14
2.3. Туристичне районування території Греції та спеціалізація її туристичних дестинацій.....	21
2.4. Аналіз туристичного ринку досліджуваної країни.....	36
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ.....	42
3.1. Сучасні проблеми та стратегічні напрями розвитку туристичної сфери Греції	42
3.2. Пропозиції щодо просування та реалізації національного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках туризму	45
ВИСНОВКИ.....	49
РЕЗЮМЕ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ.....	58

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку світового туристичного процесу одним з його найперспективніших сегментів є міжнародний туризм. Серед туристів Греція стала досить популярним напрямом, адже саме ця країна має багату історичну спадщину, дивовижні ландшафти та багату культуру. Потрібно зауважити, що в Греції завжди були передумови для розвитку туризму, адже серед її головних атракцій - тепле море, древня історія, різноманітна екскурсійна програма та великий вибір місць для відпочинку.

Але з початком пандемії у 2020 р. рівень світового туристичного потоку знизився, туризм у багатьох країнах зазнав значних втрат. Греція не стала винятком і закриття кордонів та високий рівень захворюваності негативно вплинув на всі верстви населення та сфери діяльності, оскільки туризм є одним із найважливіших секторів економіки країни.

Однак, не зважаючи на негативні наслідки пандемії коронавірусу COVID-19 і складну політичну та соціально-економічну ситуацію в світі, пов'язану з агресією Російської Федерації проти України, туристична сфера Греції продовжує функціонувати. У зазначеному контексті актуалізується проблема дослідження туристичного потенціалу цієї балканської країни.

Разом з тим, варто зазначити, що в науковій літературі туристичний потенціал Греції висвітлено недостатньо. Аналіз джерел і літератури дозволяє авторці констатувати, що зарубіжними й вітчизняними науковцями та фахівцями туризму й досі не створено цілісної праці, що всебічно б висвітлювала туристичний потенціал Греції. Натомість, досліджувались лише окремі аспекти цієї проблематики. Серед українських вчених, які побіжно долучились до вивчення туристичного потенціалу Греції варто, передусім, відзначити праці Н.О.Терентьєвої [16], О.О. Любіцевої [7], В.О.

Патійчука [11,12, 13,14], Т. Г. Макарової [8], М.П.Мальської [9], І. М. Шамари, О. В. Євтушенка, А. Ф. Салабай[20] та ін.

Отже, зважаючи на вище зазначене, проблема дослідження потенціалу грецького туризму є надзвичайно важливою та актуальною. Саме ця обставина й стала для авторки головним мотиваційним чинником обрання теми кваліфікаційної роботи.

Об'єктом є туристично-екскурсійні ресурси Греції.

Предметом дослідження є процес формування туристично-екскурсійних ресурсів Греції.

Метою кваліфікаційної роботи є всебічне дослідження туристично-екскурсійних ресурсів Греції.

Для реалізації зазначеної мети авторка ставить перед собою такі **завдання**:

- визначити теоретико-методологічні засади дослідження;
- розкрити сутність туристичного потенціалу та його складові;
- висвітлити ступінь наукового дослідження проблеми;
- дослідити основні етапи розвитку туризму в Греції;
- охарактеризувати туристичні ресурси досліджуваної країни;
- здійснити туристичне районування території Греції та визначити спеціалізацію її туристичних дестинацій;
- проаналізувати туристичний ринок країни;
- визначити проблеми розвитку туризму Греції на сучасному етапі;
- окреслити стратегічні напрями розвитку туристичної сфери Греції;
- розробити авторські пропозиції щодо просування та реалізації грецького туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках туризму.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було використано методи аналізу та синтезу, історичний метод, метод індукції та дедукції, метод

узагальнення та систематизації, описовий метод, графічний та картографічний методи.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи склали: статистичні збірники з питань розвитку туризму в Греції, звіти Всесвітньої туристичної організації, аналітичні матеріали, картографічні видання, спеціалізовані веб сайти мережі Інтернет та ін.

Апробація результатів роботи: головні положення та результати кваліфікаційної роботи представлені у виступі: Карасевич В.І. «Туристичне районування Греції», опубліковані у Збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної відеоконференції «AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ», м. Київ, 25 травня 2022 року.

Структурно кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, резюме та додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 51 сторінка. Робота містить 22 рисунка , 5 таблиць та 42 використаних джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Сутність туристичного потенціалу та його складові

Туризм - це одна з провідних галузей суспільного виробництва в багатьох країнах світу. Він почав розвиватися ще в давні часи і нині є невід'ємною складовою життя сучасного світу. Людина завжди прагнула до знань, розвитку та духовного збагачення, завжди намагалася пізнавати та досліджувати нове. Туризм поєднує у собі всі ці чинники.

Термін «туризм» має багато визначень. Кожен науковець, який працює в галузі туризму дає свою інтерпретацію. У Законі України «Про туризм» йому дано таке визначення: «Туризм - тимчасовий виїзд особи з місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці, куди особа від'їжджає». Туристичний потенціал відіграє важливу роль в туризмі, впливає на туристичні потоки та популярність регіону серед туристів.

Туристичний потенціал – це поняття, що об'єднує природні, історичні, етнокультурні ресурси, а також туристичну інфраструктуру, що сприяє розвитку туризму на певній території.

Туристичний потенціал формується за допомогою таких елементів як ресурси, імідж та інфраструктура.

Керуючись Законом України «Про туризм» № 325/95 від 15.09.1995, «туристичні ресурси – це сукупність природних і кліматичних ресурсів, оздоровчих, історичних, культурних, пізнавальних та соціально-побутових ресурсів конкретної території, що відповідають різноманітним потребам туристів»[6].

Відома українська дослідниця, доктор географічних наук О.О. Любіцева в своїй праці дає інше визначення цьому поняттю. «Туристичні

ресурси – цеоб'єкти природи, історії, культури, поточні події, явища, які можуть бути використані у процесі створення та реалізації туристичного продукту, будучи мотиваційною підставою для його вибору, наприклад, за видом, сезоном та іншими ознаками».[7, с.102].

Система забезпечення та складові туристичного потенціалу:

Ресурси:

- матеріально-технічна база;
- природні туристичні ресурси;
- туристичні ресурси антропогенного походження (історико-архітектурні пам'ятки, релігійні та культурні цінності);
- туристична інфраструктура;
- постачальники обладнання, інформація.

Кадри:

- експерти та консультанти;
- ринок робочої сили;
- підготовка фахівців турбізнесу;
- підготовка комерційного персоналу.

Фінанси:

- кошти інвесторів;
- засоби споживачів, готових оплатити надані туристичні послуги;

Маркетингова компанія, цінова політика.

Інновації:

- нові технології розробки і надання туристичного продукту;
- впровадження нових технологій розробки тур продуктів [39].

Саме туристично-ресурсний потенціал має неабиякий вплив на розвиток туризму в регіоні, а в результаті на економіку як в регіоні, так і в країні. Він складається з природних ресурсів, інфраструктури, історичних та культурних пам'яток. Також не менш важливою є матеріально-технічна база[18, с.108].

Що до туристичного іміджу, то він є одним із найважливіших складових туристичного потенціалу, що безумовно має вплив на кількість туристичних потоків та позицію на туристичному ринку. Інколи саме туристичний імідж є вирішальним чинником і саме завдяки йому країна або регіон стають популярними серед туристів. Тому кожна країна та регіон стараються сформувати позитивний імідж для приваблення подорожуючих, розвитку туризму та туристичного бізнесу.

Також важливим чинником є інфраструктура, що є базовим при створенні та просуванні туристичної дестинації. У Законі України «Про туризм» дано таке визначення цьому поняттю: «туристична інфраструктура – сукупність різних суб'єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів». Послуги проживання повинні надавати на найвищому рівні, щоб залучати нових клієнтів та постійних клієнтів. Також мають надаватися різного виду послуги для комфортного перебуванні гостя [6].

Оскільки контингент туристів є різним, то відповідно в туристичному регіоні має бути представлено низку засобів розміщення різного класу.

Також, не менш важливими є транспортні зв'язки, що безпосередньо входять до інфраструктури і дозволяють туристу дістатися до місця обслуговування та комфортно пересуватися. Сюди відносяться і автомагістралі, і автобусне сполучення, наявність автовокзалів і залізничних вокзалів, аеропортів або ж річкових і морських портів.

На сьогодні представлено велику кількість наукових робіт, в яких учені досліджують туристичний потенціал регіонів і країн та його складові. Усі роботи відрізняються методами та підходами до вивчення туристичного потенціалу, а також висновками за результати дослідження.

1.2. Ступінь наукового дослідження теми

Як свідчить аналіз джерельної бази, тема туризму в Греції є недостатньо дослідженою, але є наукові праці, які тією чи іншою мірою розкривають його розвиток у країні, оскільки вона має значний туристичний потенціал. Дослідженням цієї теми займалися такі науковці як Р. Браун, Ю. П. Свириденко, Н.О.Терентьева [16], О.О. Любіцева [7], М. Л. Гаспаров, В.О. Патійчук [11, 12, 13, 14], М.П.Мальська[9], О.О.Самойленко. Але більшість праць з їх наукового доробку описують стан грецького туризму в допандемійні часи.

У статті, опублікованій докторами економічних наук Г.М. Романовою та А. М. Ветитнєвим представлено дані про стан туризму в Греції до та після пандемії коронавірусу COVID-19 [15, с.54]. Відзначено, що індустрія туризму є основою економіки країни, виробляючи до 30% ВВП. З 2014 до 2020 рр. у Греції спостерігалось стійке зростання показників внутрішнього та в'їзного туризму. Пандемія коронавірусу завдала значної шкоди як галузі туризму Греції, так і економіці країни у цілому. При цьому, завдяки вжитим заходам вдалося уникнути значного поширення інфекції та мінімізувати втрати у сфері охорони здоров'я. Греція досить гнучко та продумано підійшла до питання зняття пов'язаних з пандемією обмежень. У країні розроблено та реалізується детальний план виходу з кризи національної економіки та її туристичного сектора.

Також є велика кількість праць, де досліджено паломницький туризм у Греції, адже на території цієї країни є велика кількість монастирів, каплиць та інших святих місць. Окремо можна виділити гору Афон, що є автономною монастирською державою. Серед науковців, які досліджували та досліджують релігійно-паломницький туризм є В.О. Патійчук, який у своїй статті розглядає основні проблеми професійної підготовки менеджерів паломницького туризму в Греції [11].

Не менш важливий внесок у наукове дослідження проблеми здійснила Т.Г. Макарова, яка видала книгу «Греція. Афіни та материк. Путівник» [8, с.233]. В ній описано географічне розташування країни, її історію та культуру. Також в ній охарактеризовано стародавні пам'ятки та предмети мистецтва. Окремий розділ присвячено місту Афіни, в якому зазначено загальний список всіх визначних пам'яток, карта вулиць. Також у виданні є рекомендації щодо вибору ресторану та готелю для туристів.

Велику кількість джерел присвячено вивченню стану туризму в Греції в період 2009-2014 рр., у роки кризи, що мала негативний вплив на всі галузі, в тому числі й на туризм. У статті К. Дарвіда досліджено вплив глобальної та внутрішньої фінансової кризи на розвиток туристичної галузі Греції [5]. Розглянуто головні чинники кризи, а також заходи з її подолання у сфері туризму. Дослідження пов'язано з борговою кризою та включенням Греції до зони євро, а також протестними акціями. Автор констатує, що зменшення доходів туристичної галузі мало місце не через зниження середньодобових витрат, а через зменшення середньої тривалості перебування туристів у Греції. Значну увагу приділено реформам у туристичній галузі та виявленню чинників, що дозволили не лише повернути втрачені позиції на старих ринках, а й завоювати нові. Також вивченням та дослідженням цієї теми займалися В.О. Патійчук, Ю.М. Барський, Н.М. Ткачук, С.А. Ціпошук та ін.

Тобто, можна зазначити, що наукових праць про Грецію є достатньо, але усі ці джерела подають не повну картину туризму в Греції, а спорадично характеризують її туристичний потенціал.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГРЕЦІЇ

2.1. Основні етапи розвитку туризму в Греції

Туристичну привабливість Греції можна пояснити тим, що країна з багатим історичним минулим має чудове географічне положення, омивається трьома морями та має багату культурну спадщину. Але щоб стати однією із найкращих країн для відпочинку пройшов певний період часу. І можна констатувати, що було багато різних, як негативних так і позитивних чинників, які послужили тому, щоб Греція стала привабливим місцем відпочинку.

Греція була відома європейцям задовго до того, як туризм набув нинішнього вигляду. Поїздки до Греції мали навчальний характер, особливо для мандрівників, які займалися класичними дослідженнями, які, спираючись на твори античних істориків і філософів, відвідували місця, що представляють особливу історико-археологічну цінність.

Відродження Олімпійських ігор у 1896 р. поклало початок прогресу та розвитку грецького туризму, залучивши багато мандрівників і, створивши багато підприємств розміщення в Афінах, Нафплію, Корфу та інших містах Греції. Туризм почав розвиватися, але без офіційної участі держави. Грецькі та іноземні бізнесмени, а також грецькі діаспори інвестували в туристичний розвиток Греції, будуючи готелі в різних її частинах, але переважно в Афінах. У 1914 р. було створено Службу у справах іноземців з питань туризму, що підпорядковувалась Міністерству народного господарства. У 1929 р. урядом було засновано Грецьку туристичну організацію. Цікаво те, що більшість готелів будували не на узбережжі поблизу моря, а поруч з історичними та культурними пам'ятками [16, с.154].

Розвиток туризму відбувався в районах, куди мандрівникам було легко дістатися автомобілем чи залізницею. Македонія, зосереджена на Салоніках після визволення в 1913 р., мала доступ до мережі залізниць, тому її туристичний розвиток був значним. Динамічний розвиток отримав і курортний туризм, оскільки він мав постійних клієнтів, які за станом здоров'я відвідували місця з термальними джерелами.

У 1929 р. було створено ГНТО – Грецьку національну туристичну організацію. Це дало поштовх для розвитку туризму, адже ця організація доклала і докладає багато зусиль, щоб розвивати туризм в Греції [23].

У 1936 р. Метаксас – прем'єр-міністр Греції, дає розпорядження пофарбувати всі будинки Кікладських островів в сині та білі кольори, що є кольорами грецького прапора. Результати цих початкових зусиль не змусили себе довго чекати, і тому в 1937 р. Грецію відвідало загалом 160 000 туристів. Але всі кошти та старання влади Греції було витрачено марно, оскільки почалась Друга Світова війна.

Під час війни Греція зазнала значних втрат. Велику частину інфраструктури було зруйновано, і в той же час рівень бідності став величезним.

У зв'язку з війною та невтішним становищем у 1950-х рр. розвиток індустрії туризму в Греції все ще перебував у зародковому стані. Початок розвитку було покладено тоді, коли на острові Корфу було побудовано перший сучасний курортний готель. «CorfuClubMediterranean» був третім готелем такого роду, відкритим французьким бізнесменом Жераром Блітцем. Перший такий готель було побудовано в 1950 р. на Майорці, в Іспанії.

Для острова це був початок туризму, оскільки це була перша міжнародна туристична одиниця, збудована на Корфу. Спочатку готель був альтернативним і націленим на звичайне життя, а не на розкіш.

Об'єкти виглядали як величезний кемпінг, а в наступні роки пейзаж нагадував Полінезію. Близько 500 солом'яних хаток, що функціонували без

електрики вміщали до трьох осіб. Проект зацікавив відвідувачів, що призвело до розвитку туризму на острові. Тоді ж з'явилися перші організовані пляжі, тому з кожним роком кількість приїздів іноземних туристів збільшувалась і протягом 15 років зросла в 16 разів.

Також, аби залучити ще більше нових клієнтів було опубліковано десятки плакатів, колекційних альбомів і щоденників художнього змісту, які описували як острови, так і материкову Грецію. (Див. додаток А)

Трохи пізніше Греція стала одним із перших напрямків, обраних Britannia Airways для нового літака Boeing 737, з рейсами з Лутона до Афін. Тенденція до зростання грецького туризму тривала протягом 1970-1980-х рр., коли готельна інфраструктура країни значно зросла. Греки почали створювати невеличкі готелі, більшість з яких було побудовано в кредит.

У 1990 р. чисельність відвідувачів вперше досягла дев'яти мільйонів і деякі туристи вибрали його завдяки фільму «Шерлі Валентайн», який вийшов на екрани роком раніше. Уже в 2000-х р. дві важливі події значно збільшили чисельність іноземних відвідувачів: перемога Греції на чемпіонаті Європи з футболу 2004 р. та проведення Олімпійських ігор в Афінах [40].

Оскільки Греція входить до Шенгенської зони, то політику просування туристичного продукту спрямовано, передусім, на європейських туристів. На другому місці знаходиться Східна Азія та Тихоокеанські країни.

Туризм розвивався досить стрімко, але в 2008 р. в країні настала боргова криза. Це негативно вплинуло на життя греків, а відтак і на потік туристів. Починаючи з 2015 р., коли Греція почала виходити з кризи, влада значну увагу звертала на розвиток туризму і здійснила все можливе, щоб іноземці почали знову відвідувати Грецію з метою туризму. За даними ВТО чисельність туристів почала різко збільшуватися вже відразу після дефолту, однак зрозуміло, що наслідки кризи й досі впливають на життя людей, але в загальному ситуація покращувалася.

Також не менш важливими є угоди, укладені грецьким урядом з іншими країнами про співпрацю в туристичній сфері. У 1998 р. Україна та Греція підписали угоду про співпрацю в галузі туризму, що дало можливість працювати в одному напрямку [17, с.55]. Тому, як у греків, так і українців з'явилася можливість подорожувати без перешкод. І ми бачимо, що з кожним роком українці все частіше обирають Грецію для свого відпочинку. Щороку з'являються нові цікаві туристичні пропозиції в Грецію і це посилює інтерес подорожуючих до цієї країни, що свідчить про те, що туристичні організації багатьох країн з кожним роком все більше освоюють грецький туристичний ринок, всебічно використовуючи його туристичний потенціал.

2.2. Характеристика туристичних ресурсів Греції

Греція – це стародавня країна, зі своєю багатою історією, яку відтворили у своїх працях багато античних письменників. Не даремно, що саме тут народжувалися герої міфів, боги, музи і в результаті, багато країн взяли цю ідею та створили власні легенди, казки, оповідання. Багато країн намагалися захопити її території, або ж нав'язати своє правління, але це лише загартувало жителів, які завжди відстоювали свою територію та свободу. Усе це важливим чином вплинуло на соціально-економічний розвиток і культуру Греції, залишило слід у менталітеті греків. Культура та мистецтво в Стародавній Греції розвивалася досить стрімко й досі вражають своєю красою та величчю. Нині ми можемо бачити деякі приклади як архітектурних споруд, так і витворів мистецтва, що назавжди матимуть місце у серці кожного, хто був там, або ж тільки починає знайомитись із високим грецьким мистецтвом із книжок. Греція подарувала світу таку культову спортивну подію як Олімпійські Ігри.

У центральній частині Греції головні об'єкти знаходяться в столиці, стародавньому місті Афіни. Символом Грецької культури вважається

Акрополь (Див. додаток В). Акрополь і його пам'ятки, історія та міфи вважаються гордістю Афін. Сотні тисяч туристів щороку здійснюють паломництво на священні схили. Це грандіозна композиція ідеально збалансованих конструкцій створює монументальний пейзаж унікальний за своєю красою, що складається з цілої серії шедеврів п'ятого століття до нашої ери [8, с.69].

Також своєю красою та величчю вражають інші пам'ятки – театр Діоніса, храм Ерехтейон, Парфенон, храм Ніки (Див. додаток В). Усі ці місця є чудовим прикладом справжньої грецької культури. Парфенон – це храм, побудований на честь богині Афіни Парфенос. Він був і православним храмом, і мечеттю, і складом зброї. Все тому, що влада постійно змінювалася та поновлювалися сутички і, в залежності від того, яка приходила влада, змінювалось призначення, адже всі вони намагалися підлаштувати цю величну споруду для своїх інтересів.

Напевно кожен мав змогу ознайомитися з богом Зевсом із різних міфів, тому на честь цього величного бога було споруджено такий відомий храм Зевса Олімпійського. (Див. додаток В) Родзинкою цього храму було 104 колони, але на превеликий жаль, на сьогодні збереглися лише 15. Також колись там знаходилася статуя самого Зевса та час, людський чинник і погодні умови зробили свою справу.

Серед туристів відомі такі античні міста як Фіви, Дельфи, Елевсін, а також півострів Пелопоннес, що також відомий своїми руїнами античних споруд і фресками. Багато цікавих місць знаходяться на островах Егейського моря, чого тільки вартує острів Родос. В історичній частині міста Родос є велика кількість архітектурних споруд, що заслуговують на увагу – це вулиця Рицарів, стіна, що оточує фортецю та Палац Великих Магістрів. Також острів відомий тим, що тут колись стояла відома статуя давньогрецького бога Сонця – Колос Родоський, що входить до «Семи чудес світу» [42].

Острів Крит є одним із найбільших в Греції. З ним пов'язано дуже багато легенд. Тут розташовано безліч зон для відпочинку, що вражають своєю неповторною красою. Саме тут, на цьому неймовірному острові, туристи можуть побачити та відчувати сповна весь колорит Греції. Там знаходиться два чудових замки: Малійський та Фестський, що захищали цей острів від нападів ворогів [30].

Територія Греції багата на різноманітний рельєф. Тут є і рівнини, долини та високі гори. Греція вважається однією з найгористіших країн Європи. Рельєф морського дна тут також різноманітний. Наприклад, неподалік від мису Тенаро на Пелопоннесі знаходиться найглибше місце в Середземному морі - Інусський колодезь. Найвищою точкою в Греції є гора Олімп. Вона відома з міфів Давньої Греції і вважається, що саме на ній жили боги.

Греція має унікальну різноманітність екосистем, не зважаючи на те, що ґрунти тут не найкращі, а територія родючої землі тут обмежена. Ліси займають лише 10-11% території країни, але тут широко поширені чагарники вічнозелених кущів. Зустрічаються вічнозелені дуби, платани, сосни і переліски та кипариси. На рівнинах і в передгір'ї часто можна зустріти виноградники та сади середземноморських фруктових дерев. Завдяки цьому, країна є експортером екзотичних фруктів таких як інжир, фініки, лимони, а також властиві для цих країв оливки й оливкову олію.

На території Греції засновано велику кількість національних парків, заказників і заповідників, щоб зберегти природу. Найбільший в Греції та Європі національний морський парк Алонісос-Північні Споради. Він розташований на півночі Егейського моря й охоплює площу 2260 км². Тут зустрічаються сотні видів рослин і тварин. Найвідоміші з них: середземноморський тюлень, дельфін звичайний, смугастий дельфін, носатий дельфін, чорний сокіл, морські птахи, морська ромашка, фритіларія та ін.

Також відомим є природний парк Вікос-Аоос, що знаходиться на території материкової Греції. Його площа сягає 126 км². На території парку є безліч озер, річок, каньйонів, а вся територія покрита хвойними та листяними лісами, що значно впливає на клімат. Національний парк Вікос-Аоос відомий каньйоном Вікос, занесеним у Книгу рекордів Гіннеса, ущелиною Аоос та гірським пасмом Тінфі, що не допускає холодних повітряних мас у середину континенту. Це місце є досить популярним серед туристів, що приваблює їх своєю загадковістю та незвичайністю. Але щоб краще зрозуміти яку велику кількість національних парків і заповідників засновано на території Греції, авторка пропонує ознайомитись з даними таблиці 2.1. та картою(Додаток Б).

Таблиця 2.1.

Національні парки Греції
(складено за даними[34])

Назва	Площа, га	Рік заснування	Зображення
<u>Національний парк Олімп</u>	3,988	1938	
<u>Національний парк Парніта</u>	3,812	1961	

<u>Національний парк</u> <u>Парнас</u>	3,513	1938	
<u>Національний парк</u> <u>Енос</u>	2 862	1962	

Продовження таблиці 2.1.

<u>Національний парк</u> <u>Суніон</u>	3,500	1974	
<u>Національний парк</u> <u>Іті</u>	7,210	1966	
<u>Національний парк</u> <u>Лефка-Орі</u> <u>(Самарія)</u>	4,850	1962	

<u>Національний парк</u> <u>Пінд</u>	6,927	1966	
<u>Національний парк</u> <u>Озеро Преспа</u>	19,470	1974	

Продовження таблиці 2.1.

<u>Національний парк</u> <u>Вікос-Аоос</u>	12,600	1973	
<u>Національний парк</u> <u>Закінф</u>	13,500	1999	

<u>Національний</u> <u>морський парк</u> <u>Алонісос-Північні</u> <u>Споради</u>	208,713	1992	
---	---------	------	---

Греція – це саме та країна, що може задовольнити бажання будь-якого туриста, адже визначається своєю естетичністю та колоритом. Тому сферу гостинності тут розвинено на найвищому рівні.

Оскільки до складу Греції входить велика кількість островів, тому доречно буде спочатку охарактеризувати морський транспорт. Зв'язок між островами налагоджений чудово. Із материкової частини Греції легко можна дістатися до будь-якого острова на поромі. На більшості островів функціонують морські порти, з яких 12 є міжнародними. Греція має приблизно 110 портів і пристаней, 8 великих гелікоптерів для обслуговування материкової території та багатьох островів.

Порт Пірея, головний порт Греції, є найбільшим пасажирським портом Європи та третім за пасажиропотоком у світі, що обслуговує майже 20 млн пасажирів щороку. Також він є одним з головних вантажних портів країни одним з найпотужніших в Європі. За ним слідують порти в Салоніках, Патрі та Ігумениці.

На сьогодні реалізується програма вдосконалення портових споруд на території всієї країни, для задоволення зростаючих потреб морських вантажних перевезень, підвищення безпеки та для обслуговування 17 млн туристів, які відвідують країну щорічно [29].

Також у Греції є 40 аеропортів, 25 з яких є міжнародними (Додаток Б). Розміщено їх на всій території країни. Багато з цих аеропортів, особливо на островах, обслуговують, головним чином, туристів, а також чартерні рейси.

У цілому можна стверджувати, що повітряне сполучення в Греції розвивається і удосконалюється, що дозволить туристам подорожувати без перешкод.

Аналізуючи дорожнє сполучення, варто зазначити, що протягом останнього десятиліття, дорожня мережа значно вдосконалювалася. Одним з найбільших в Європі проектів у сфері інфраструктури є будівництво магістральної дороги Егнатія. Це дорожній коридор, в напрямку зі сходу на захід, що з'єднує порт Ігумениця на Іонічному морі з містом Александруполіс поблизу турецького кордону. У зоні великих Афін побудовано Аттичну кільцеву дорогу, що істотно змінила транспортний рух у столиці і має важливе значення, оскільки з'єднує аеропорт з великими пунктами постачання, торговими портами та залізничними станціями.

Незважаючи на той факт, що головні дорожні артерії відповідають строгим стандартам, багато доріг другорядного значення все ще потребують удосконалення.

У Греції є можливість брати авто на прокат. Це надзвичайно зручно для туристів, які прибули до країни літаком або потягом, але хочуть відвідати якомога більше місць, до яких зручніше добиратися автомобілем. Це можливо реалізувати у різних готелях або в спеціалізованих агентствах.

Найдешевше подорожувати Грецією залізницею. Потягом туристи мають можливість об'їздити весь чудовий півострів Пелопоннес. Залізниця має головний напрямок з півдня на північ, поєднуючи Афіни та Салоніки. Останніми роками час поїздки з Афін до Салонік значно скоротився з більш ніж 6 годин до 4 годин. Сьогодні грецька залізниця виходить за межі країни й досягає міста Софія в Болгарії, міста Бухарест в Румунії і міста Стамбул в Туреччині. Нова приміська залізниця, що з'єднує Афіньський аеропорт зі столицею, є швидкою і ефективною. Більше того, порівняно нове афінське метро працює дуже успішно. Його робота позитивно вплинула на транспортну ситуацію в місті. Афінське метро розширюється і продовжує

години роботи, для задоволення зростаючих потреб пасажирів, у тому числі, й туристів.

Сфера туризму не можлива без сектору розміщення, адже це невід'ємна її складова. Влада Греції та бізнес піклуються про своїх туристів і тому постійно удосконалюють і покращують житлові умови для відвідувачів. На узбережжях Греції, а також усередині країни діє велика кількість комфортабельних готелів з різною ціновою категорією, різними зручностями, що задовільняють потреби найвибагливіших туристів. Більше того, свої послуги пропонує також міське населення, що надає туристам можливість винаймати кімнати.

2.3. Туристичне районування території Греції та спеціалізація її туристичних дестинацій

Територія Греції достатньо велика її площа сягає 131 957 км². Розташована країна на Балканському півострові, на Південному сході Європи і межує з такими країнами як Туреччина, Болгарія, Албанія та країни колишньої Югославії. Протяжність кордонів Греції сягає приблизно 1166 км. Тому для зручності, територію Греції умовно можна поділити на материкову або як ще називають північну, центральну та острівну, що в свою чергу, поділяється на острови Егейського та Іонічного морів й окремо виділити острів Крит. Ці райони поділено, в свою чергу, на регіони та префектури.

Північна Греція визначається як географічна частина Фракії та Македонії. Сюди також входять частини інших географічних районів, Епір і Фессалія. Північна Греція є центром країни як географічно, так і історично. Це одна з точок, де Європа пов'язана з Азією, а точніше з Туреччиною. Із стародавніх часів тут все ще зберігається велика історичність регіонів. Вагомий внесок у розвиток культури Греції припав на період панування

Візантійської та Османської імперій. Саме з цієї причини на цьому просторі розташовано безліч різних історичних пам'яток, цікавих туристам.

На території Північної Греції знаходиться один з найбільш вражаючих ландшафтів Греції, скелі Метеори. Багато століть тому утворилися ці величезні скелі висотою понад 600 м, де знайшли притулок відлюдники, заснувавши одну з найважливіших монастирських громад Греції. Метеори є унікальним місцем і для подорожей, оскільки це комплекс величезних палеолітичних скель і візантійських монастирів на їх крутих вершинах з унікальними реліквіями та фресками. До сьогодення збереглися вісім святих монастирів, з яких шість діють, чотири чоловічі та два жіночі. У 1988 р. Метеори було визнано об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО [41].

На кордоні Македонії та Фессалії знаходиться відома з давньогрецьких міфів гора Олімп. Ця гора є найвищою в Греції, найвища її точка Мітікас знаходиться на висоті 2917 м. Для охорони цієї унікальної спадщини її було визнано в 1938 р. першим національним парком Греції.

Щороку тисячі любителів природи відвідують гору Олімп, щоб зблизька помилуватися чарівністю її природи та насолодитися екскурсією її схилами. Багато альпіністів з усіх куточків Земної кулі приїждять, щоб підкорити її вершину, й особливо Мітікас, обитель 12 олімпійських богів. Також популярністю тут користується велотуризм. До послуг відвідувачів організовано гірські притулки з різноманітними альпіністськими маршрутами. Класичним відправним пунктом є Літохоро, біля східного підніжжя гори, де на початку кожного літа закінчується всесвітньо відомий альпіністський марафон Олімп [34].

Біля підніжжя Олімпу, за 5 км від моря, знаходиться Діон, священне місто македонян, присвячене Зевсу та 12 богам. Розкопки, що почалися в 1928 р. і тривають донині, виявили багаті знахідки македонської,

елліністичної та римської епох, що експонуються в Археологічному музеї Діона.

Грецька Македонія – регіон з багатою історією, скарбниця культурної спадщини, що знаходиться в регіоні Північна Греція. Головним містом регіону є місто Салоніки, що є найбільшим країни містом після Афінів. Привілейоване положення Салонік, його природна краса, його люди, місто з великою кількістю об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та 30 музеями, багатокультурне та космополітичне, з тривалим історичним маршрутом, заслуговує на увагу туристів з усіх континентів. Салоніки були столичним центром для македонців, столицею тетрархії для римлян, співправителем для візантійців, торговим і економічним центром Балкан під час османського панування та співстолицею сучасної грецької держави. Однією з головних визначних пам'яток Салоніків вважається Біла вежа, відома також як Вежа Левів. Вона височіє над міською набережною і ділиться на Стару та Нову. Звели її в V ст. з метою захисту від нападів, а сьогодні вежа стала музеєм з оглядовим майданчиком, з якого відкривається вражаюча панорама [34].

Місто Кавала – чудове курортне місто, що знаходиться в периферії Східної Македонії та Фракії на березі Егейського моря. Воно розташоване між морем та горою Символо і зовні нагадує турецький курорт. Це місто унікальне, тому що його не можна віднести до якогось одного стилю ні в архітектурі, ні в культурі, ні в традиціях. Тут функціонує достатньо великий порт, тому місто має статус не тільки курортного, але й економічного центру.

Тут знаходиться візантійська фортеця, середньовічні зали, вежі та відкривається чудовий вид на гавань. У замку часто проводяться розважальні заходи, зокрема реконструкції боїв, що відвідують учасники та глядачі з інших країн.

Але візитівкою міста Кавала можна назвати частину колишнього акведука Камарес – арочної споруди, що тягнеться навколо міста, поєднуючи його стару та нову частини. Також у місті можна відвідати Ратушу, Великий

клуб, де регулярно проводяться виставки та інші міські заходи та Імарет, заснований Мехметом Алі, уродженцем Кавали, який хотів таким чином принести користь своєму рідному місту релігійним, освітнім і благодійним закладом.

Окремо виділяють півострів Афон, найсхідніший з трьох півостровів Халкідіки. Це єдине місце в Греції, що повністю присвячено молитві та поклонінню Богу. Гора Атонас, що домінує над ним, являє собою величезний конус висотою 2033 м. Природне розташування півострова вражає мальовничими пагорбами, пишними лісами, крутими скелями та великою кількістю води.

Аттика, Евбея, Евританія, Етолоакарнанія, Беотія, Фтіотіда і Фокіда - географічний регіон Центральної Греції. Багата природною красою та славним історичним минулим Центральна Греція була однією з перших частин сучасної грецької держави. Центральна Греція має площу майже 25 000 км² і населення понад 4 592 000 жителів. Центральна Греція – один з найбільш гірських районів Греції. На сході його омиває Егейське море, на заході – Іонічне море, а на півдні – Коринфська та Саронічна затоки.

Аттика – історичний регіон Греції, що сьогодні є одним із 13 регіонів країни. Регіон Аттика включає південно-східну частину Центральної Греції, Тризінію на півострові Арголіда, більшість островів Саронічної затоки та острови Кіфіра та Антикіфіра. Аттика є найбільш густонаселеним регіоном Греції, оскільки тут розташовано міський агломерат Афін, де проживає третина населення країни. Регіон Аттики географічно поділено на дві основні частини: столицю Греції з її передмістями та решту Аттики. Афіни - культурний та інтелектуальний центр античності, що виділяється своєю шеститисячолітньою історією.

Головним містом Центральної Греції є Афіни. Це столиця країни та центр давньогрецької цивілізації в минулому. Це місто – чудовий приклад того, як розвивалася культура Греції і як на неї впливали інші цивілізації.

Його пам'ятки й туристичні атракції детально описано в попередньому підпункті [35].

У регіоні є багато курортних міст і містечок. Серед них найбільшою популярністю користуються такі міста як Лагоніссі, Гліфада, Суніон, Лутраки. Ці курорти підходять як для бюджетного відпочинку, так і для туристів, які віддають перевагу висококласному європейському відпочинку в розкішних готелях.

Беотія – одна з 7 префектур Центральної Греції. Межує з префектурами Фокіда, Фтіотіда, Евія та Аттика, омивається Евією та Коринфською затокою.

Префектура є привабливою туристичною дестинацією упродовж цілого року. Численні археологічні пам'ятки та музеї, прекрасні пляжі, гірськолижний центр Парнас, мальовниче гірське містечко Арахова та незаймана природа викликають інтерес численних туристів. Сучасна туристична інфраструктура префектури пропонується для літнього та зимового відпочинку, а також для екскурсій у вихідні дні.

Лівадія, столиця префектури, побудована біля підніжжя Елікона і є важливим економічним і комерційним центром. Це сучасне місто, що має видатні пам'ятки. Варто відвідати стародавні джерела Забуття та Пам'яті, середньовічний замок, від якого збереглися огорожі та бастіони, руїни оракула Трофонія, церкву пророка Іллі.

Місто Фіви представляє великий історичний та археологічний інтерес. Пам'ятки району включають руїни палацу Кадмос, фундаменти храму Аполлона, мікенські гробниці, християнські катакомби, середньовічну вежу та багато чудових візантійських і поствізантійських церков. Варто також відвідати Археологічний музей Фів, що експонує знахідки з міста та з усієї Беотії. Влахське весілля, що відбувається на Масляний понеділок у Фівах, є топовою туристичною подією, оскільки приваблює велику кількість відвідувачів [38].

Парнас має багато крутих вершин, що дає можливість для цікавих скельних маршрутів і сходження. Гірськолижний центр «Парнас» –це найбільший гірськолижний курорт Греції, а також найвселюдніший, оскільки знаходиться лише за 180 км від Афін.

Насправді гірськолижних курортів три: Фтеролакка, Келарія і Геронтоврачос. Їх інфраструктурно обладнано для задоволення потреб новачків і досвідчених любителів лиж.

Префектура Етолоакарнанія є найбільшою за площею префектур Греції. Вона розташована у західній частині Центральної Греції. Етолоакарнанія демонструє динамічний туристичний розвиток. Відвідувачів приваблюють археологічні знахідки та пам'ятки, священне місто Мессолонгі, Нафпактос з його історією та мальовничий венеціанський замок, Амфілохія. Столиця префектури Мессолонгі – тихе місто з багатою історичною спадщиною. Законодавчим указом 1937 р. Мессолонгі було оголошено «Священним містом» за його неоціненний внесок у грецьку революцію 1821 р.

Без перебільшень, найкрасивішою визначною пам'яткою міста є лагуна, що є важливим водно-болотним угіддям і центром вирощування риби в країні. На невеликій відстані від нього знаходяться рештки святилища Лафрії Артеміди та Лафрію Аполлона.

Гірська Нафпактія - один з найкрасивіших районів Греції. З густими лісами, високими горами та вражаючими ущелинами, тут мешкають різноманітні види флори та фауни, створюючи ландшафт унікальної природної краси. Гірські села, побудовані серед ялин, платанів і проточної води, приваблюють туристів. Деякі з них мають інфраструктуру та сучасні умови для прийому гостей.

Префектура Етолоакарнанія, крім свого історичного спадку, може продемонструвати й безліч природних атракцій. Тут знаходиться наймальовничіше та найбільше озеро Греції –Трихоніда. Річки Ахелоос і

Евінос містять рідкісні види риб і птахів, будучи важливими водно-болотними угіддями. Прибережний ліс Фраксос, утворений віковими фраксами та в'юнкими рослинами.

Острівна префектура Евбея є однією з 7 префектур Центральної Греції та другим за величиною грецьким островом після Криту. Евбея з'єднано з Центральною Грецією мостом через протоку Евріп. Евбея розташована неподалік від житлового району Афін, і завдяки своїй красі щороку приваблює велику кількість грецьких та іноземних туристів. Археологічні пам'ятки, природні атракції та прекрасні пляжі привертають увагу відвідувачів. Чудове місто Еретрія розташовано на півдні префектури. Це природний порт Евбеї з багатою історією, водночас є важливим туристичним курортом[29].

Серед визначних пам'яток міста серед туристів користуються попитом античний театр, руїни святилища Дафни Аполлона, македонська гробниця IV ст. до н. е., «Дім мозаїк», храми Діоніса, Стародавній Купол, залишки храму Ісиди та Гімназії, музей в особняку Канаріс і археологічний музей зі знахідками багатьох епох.

Префектура Фокіда, що також є частиною Центральної Греції, являє собою привабливу туристичну дестинацію завдяки видатним історико-археологічним пам'яткам і мереживним пляжам. Столиця префектури Амфісса – мальовниче місто, побудоване в амфітеатрі біля підніжжя гори Елатос, на краю величезного оливкового гаю. Це комерційний і фінансовий центр префектури, що зберігає свій традиційний колорит. Галаксіді – це приморське історичне місто, що відіграло важливу роль у Грецькій революції, оскільки там розміщувався революційний морський флот. Мальовнича гавань, численні особняки та церкви надають місту особливий колорит [34].

Археологічна пам'ятка Дельфи є однією з найважливіших дестинацій для іноземних туристів у Греції, а також приваблює багатьох грецьких

туристів. Дельфи, місцевість, де було засновано найважливіший релігійний центр давнини, побудовано в амфітеатрі в унікальному місці на горі Парнас, звідки відкривається вражаючий панорамний вид. Стародавні греки вважали, що Дельфи – це місце, де земля торкається божественного. Найважливішими археологічними пам'ятками Дельф є Храм Аполлона, Скарб афінян, Хіоський вівтар, Театр Святилища, Стадіон, фонтан Касталії, Купол, Полігональна стіна та Вища школа. У районі є готелі на будь-який смак, кафе, традиційні таверни та ресторани для обслуговування гостей.

Центральна Греція з її незліченними визначними пам'ятками, історичним багатством, чудовими пам'ятниками старовини, вражаючими церквами та монастирями, великою культурною спадщиною, незайманою природою та різноманітністю ландшафту – це благословенне місце, що захопить і подарує туристам незабутні враження.

Іонічні острови – острівний регіон Греції, що включає острови, розташовані біля берегів Епіру, а також західний і південний Пелопоннес. Це острови Корфу, Паксос, Лефкас, Ітака, Кефалонія, Закінф, Кіфіра та сусідні з ними острови.

Іонічні острови з географічної точки зору не є єдиною групою, оскільки Кітера розташована між південним Пелопоннесом і Критом, але вони тривалий час мали загальний історичний поступ. Популярна культура Іонічних островів є особливістю, що впливає з того факту, що регіон не зазнав турецького завоювання. Час від часу ці острови завойовувалися венеціанцями, англійцями та французами, але вони не мали наміру змінювати національний характер мешканців. Проте західні впливи сприяли розвитку культурно-освітнього рівня, мистецтва та літератури.

Усі острови Іонічного моря характеризуються пишною рослинністю, незліченними природними пам'ятками та великими культурними традиціями. Ці острови є привабливими для грецьких та іноземних туристів цілорічно.

Чарівні природні ландшафти, зелені зони, мереживні береги, галькові або піщані пляжі, яскраве сонце, морські печери, вогняні заходи сонця, мальовничі алеї, особливо архаїчний мандрівник у залишки минулого, елементи, що надають Іонічним островам унікальності за різноманітністю та природною красою [29].

Острів Корфу, найвідоміший острів Іонічного моря, зачаровує різноманітністю свого ландшафту, зеленими зонами, пляжами з кришталево чистими водами, багатою культурною спадщиною та сучасною туристичною інфраструктурою. Незрівнянна природна краса в поєднанні з незліченними історичними пам'ятками зачаровує відвідувачів. Центром міста Корфу є Спіанада, найбільша та найкрасивіша площа Греції. На схід від Спіанади домінує стара фортеця з прекрасним видом на море та гори Епіру. На північній стороні розташовано храми святих Михайла та Георгія. Одним з найвідоміших і найкрасивіших місць Корфу є Каноні, навпроти якого знаходиться Понтіконісі, символ Корфу з візантійською церквою Пантократора, і мальовнича церква Влахерна, з'єднана з землею вузькою стежкою. МонРепо – парк виняткової природної краси з рідкісними породами дерев, де збудовано літню віллу англійського комісара Адама. Корфу має одні з найкрасивіших пляжів Іонічного моря. Тут у туристів є можливість насолодитися сонцем і морем на різноманітних галькових, піщаних і кам'янистих пляжах з кришталево чистою водою. Більшість з них організовані та пропонують водні види спорту, але є також багато віддалених пляжів. Найвідомішими пляжами острова є Рода, Палеокастрица, Іпсос, Сідарі, Ахараві, Контокалі, Беніцес, Месонгі, Кавос [34].

Кефалонія – найбільший острів Іонічних островів. Острів із вражаючими контрастами та унікальною природою. Круті схили, піщані пляжі, старовинні церкви та і пам'ятники та фортеці викликають захоплення. Відомий фільм «Мандоліна капітана Кореллі» знімали на прекрасному острові Кефалонія.

Закінф — третій за величиною острів в Іонічному морі після Кефалонії та Корфу. Він розташований всього за 17 морських милях на захід від узбережжя Пелопоннесу. Закінф є зеленим гірським островом з унікальною природною красою, ідилічними пляжами з бірюзовою водою, вражаючими морськими печерами та славетною історією. На острові знаходять притулок морські черепахи та середземноморські тюлені. Сьогодні на Закінтосі збереглися руїни венеціанської фортеці, бастіони, вали та ворота зі старими гербами. Зі збережених церков туристи мають можливість відвідати Ай-Георгіс тон Філікон, розташовану в найкрасивішому передмісті острова, Богалі та монастир покровителя острова Святого Діонісія з рідкісним дерев'яним різьбленням і мощами. Нове місто має чудові дороги, великі площі та громадські будівлі. Таким чином, тут поєднано нове місто з минулим [32].

Невеликий і водночас мальовничий острів Ітака є батьківщиною Одиссея. Густа рослинність, природні визначні пам'ятки, традиційні поселення, чисті блакитні води Іонічного моря та історичні багатства перетворюють Ітаку на привабливе місце, що пропонує переважно спокійний відпочинок.

Прекрасний острів Лефкада – єдиний острів, що має автомобільний доступ, оскільки його з'єднано наплавним мостом з Етолоакарнанією. Адміністративно входить до складу Кефалонії. Величезна різноманітність природних ландшафтів, що пропонує Ітака, гармонійне співіснування гористої місцевості з чудовими пляжами, густою рослинністю, водами Іонічного моря, традиційними поселеннями та чудовими археологічними пам'ятками, робить його привабливим для греків та іноземних гостей, які в основному шукають спокійного відпочинку. Під час сильного землетрусу 1953 р. місто зазнало серйозних руйнувань. Однак, його було перебудовано у тому ж традиційному іонійському стилі, що не призвело до втрати ним свого історичного вигляду. Поблизу міста Ітака

знаходиться знаменита печера німф, інтер'єр якої прикрашають чудові сталактити. Тут, за легендою, Одісей сховав, повернувши на Ітаку, дари феаків. Печера Лоїзоса в Ставросі була центром поклоніння ранньої елладської культури.

Паксос, хоча і маленький острів, має космополітичний характер. Весь острів являє собою величезний оливковий гай і славиться своєю олією відмінної якості. Курорти острова в поєднанні з чарівними пейзажами, бухтами та чистим морем приваблюють численних відвідувачів.

Кіфіра – острів богині Афродіти. Це найізолюваніший острів архіпелагу, оскільки розташований на південний схід від Пелопоннесу. Характерним для острова є постійне чергування ландшафтів і збереження оригінального виду острова. Унікальні природні красоти, мальовничі пляжі, візантійські церкви, ущелини, печери та яри роблять Кіфіру земним раєм.

Усі Іонічні острови є ідеальними місцями для зимового та літнього відпочинку, а також дозволяють зануритися в античну історію [28].

Острови Егейського моря досить численні, тому їх поділяють на сім груп: Споради, Евбея, що відноситься до Центральної Греції, Кікладські та Саронічні острови, Додеканес, Північно-східні Егейські острови, окремо виділяють острів Крит.

Споради – архіпелаг у західній частині Егейського моря. Комплекс складається з одинадцяти островів, з яких лише чотири населені: Скіатос, Скопелос, Алоніссос і Скірос. Споради є популярними туристичними напрямками, які щороку приваблюють велике число відпочиваючих. Всі острови Спорад характеризуються пишною рослинністю, що часто досягає берегів, і прекрасними піщаними пляжами, багато з яких мають блакитний прапор Європейського Союзу, що підтверджує, що вони є одними з найчистіших в Європі. Околиці чудові для плавання, тому що тут багато заповідних бухт і невеликих островів. У Спорадах ідеальна туристична інфраструктура забезпечує відвідувачам відпочинок високого рівня [38].

Додеканес – острівний комплекс, розташований у південно-східній частині Егейського моря. До його складу входять такі острови як Аркой, Астіпалея, Калімнос, Карпатос, Касос, Кос, Лерос, Нісірос, Патмос, Родос, Сімі, Тілос, Халки, Псерімос та ін. Столицею префектури є Родос. Острови комплексу Додеканес є популярним місцем відпочинку завдяки дивовижній красі природи, видатним історико-археологічним пам'яткам, чудовим пляжам і клімату. Однак, кожен острів має свою особливість і може запропонувати відвідувачам власну родзинку. Досконала туристична інфраструктура всіх островів забезпечує комфортний відпочинок для гостей, надаючи різноманітні готелі, номери в оренду, апартаменти, пансіонати, студії, таверни, ресторани, бари та клуби на будь-який смак [32].

Родос – найбільший острів Додеканесу. Місто Родос є столицею острова, а також столицею префектури Додеканес. Він складається з двох частин: Старого, середньовічного міста та Нового міста. Старе місто оточено міцними стінами, одними з найбільших і найкраще збережених в Європі. Будинки, розташовані всередині середньовічної стіни, свідчать про минуле та історію острова з античності, візантійських часів, середньовіччя та періоду турецького панування [42].

Основними визначними пам'ятками Родоса є:

- Середньовічне старе місто з фортецею і Кастелло, музеєм та всіма іншими пам'ятниками, що рідко можна знайти, зібраними в одному місці;
- Стародавній акрополь Ліндос, одна з найважливіших археологічних пам'яток Греції;
- Каміросі Яліссос, стародавні міста, що являють собою реліквії, щоб нагадувати про 2500 років життя острова;
- Візантійські церкви з красивими і витіюватими фресками, щорозкидані на острові;
- Палац Великого Магістра та музей.

Кіклади – це острівний архіпелаг у центральному та південному Егейському морі. Назва Кіклади пов'язана з тим, що острови оточують священний острів Делос, який був великим релігійним центром давнини. Згідно з грецькою міфологією, ці острови було створено Посейдоном, коли бог моря перетворив кікладських німф на острівці, коли вони викликали його лють. Завдяки своєму географічному розташуванню, між материковою Грецією, Азією та Африкою, Кіклади протягом всієї своєї історії були мостом для розвитку торгівлі та поширення цивілізації. Найпопулярнішими островами серед туристів є Сірос, Міконос, Парос, Санторіні, Мілос. Для спокійного відпочинку туристи відвідують такі острови як, наприклад, Фолегандрос, Серіфос, Сіфнос, а для активнішого обирають острови Міконос, Санторіні, Парос. Спільними рисами всіх островів є традиційна архітектура Егейського моря, вузькі бруковані алеї, білі будинки з блакитними дверима та вікнами, мальовничі каплиці, археологічні знахідки. Однак кожен острів має свою унікальність і тривалу історію [26].

Острови Північного Егейського моря розташовані на східному краю Егейського моря, навпроти узбережжя Малої Азії. Менш туристичні, ніж острови Кіклади та Додеканес, але більші, з особливим культурним та історичним інтересом. Невичерпні природні атракції приваблюють любителів природи. Густі ліси, пишні долини, дикі гірські схили в поєднанні з чарівними пляжами, мальовничими гаванями та блакиттю Егейського моря створюють фон нескінченної природної краси. Тут, а конкретно на острові Лесбос, є єдиний викопний ліс у світі. Незаймана природа захопить відвідувача і дозволить насолодитися альтернативним туризмом.

Впливи, що острови отримали від інших культур завдяки їхньому географічному положенню – асимілюються в їхніх історичних пам'ятках. Історико-археологічні пам'ятки, замки та візантійські храми свідчать про тривалу історію кожного острова. Популярними островами серед туристів є Лесбос, Тасос, Лемнос, Хіос. Усі острови перетворено на прекрасні

туристичні курорти, з сучасною туристичною інфраструктурою, не втративши свого місцевого традиційного колориту.

Острів Тасос вартий відвідування туристами. Завдяки густій зелені він вважається найзеленішим островом в Егейському морі. Цей острів багатий різноманітними пляжами на будь-який смак, закладами харчування та комфортабельними готелями. Саме на Тасосі є дивовижний природний басейн, що утворився в скелі й користується шаленою популярністю серед туристів. Цей басейн називається Гіола або ж Око Зевса. Столиця острова Тасос – порт Ліменас, який є його торговельним і адміністративним центром. Знаходиться він на північному березі острова – на тому самому місці, де колись знаходилося стародавнє місто Тасоса. В старому місті збереглися залишки старовинного амфітеатру та селища Агора. У всьому світі острів Тасос відомий також своїм мармуром. Тут його видобувають і в результаті на острові утворилося два пляжі з мармуру, що є найбільшими і найвідомішими в світі.

Лесбос належить до островів Північно-Східного Егейського моря, є третім за величиною островом Греції після Криту та Евбеї та має площу 1630 км². Його населення становить близько 100 000 жителів, а столицею є одне з найстаріших міст Греції – Мітіліна. Сучасна місцева економіка острова базується в основному на сільськогосподарському виробництві і, зокрема, на вирощуванні оливок, виробництві оливкової олії відмінної якості, а також тваринництві та рибальстві, при цьому значна частина населення професійно займається туризмом. Мітіліна побудована на 7 пагорбах, з основними районами Кіоскі, центральним комплексом старих кварталів і західних кварталів і має близько 25 000 жителів. Це одне з найстаріших міст Греції, що отримало свою назву від Мітіліни, однієї з дочок Макароса, першого поселенця Лесбосу [26].

Окремо виділяють острів Крит, що є найбільшим островом Греції та п'ятим за величиною в Середземному морі. Він складається з 4 префектур:

Іракліон, Лассіті, Ретімно і Ханья. Завдяки тому, що Крит знаходиться між Африкою, Європою а Малою Азією він став центром культури ще з епохи неоліту [30].

Вважається, що сфера гостинності тут розвинена краще, ніж на інших островах країни, а також Крит є одним із найпопулярніших курортів в Європі. Цей острів відомий серед туристів не тільки чудовими готелями та чистим морем, але й пам'ятками та унікальними природними об'єктами. На острові є печера, яка відома серед туристів великою кількістю сталактитів і сталагмітів різних кольорів. Її протяжність складає 145м, а вік її сягає приблизно 8млн. років. Ця печера є однією із найкрасивіших на Криті і привабила не одну групу туристів і спелеологів.

Як і інші міста та острови, на Криті також є храми та палаці, що заворожують своєю величчю. Одним з них є палац Кносс. Саме його зображення прикрашає путівники по Криту, листівки та сувеніри. Нерідко саме Кноський палац вважають тим самим лабіринтом, де мешкала страшна істота з тілом людини та головою бика, яка пожирала людей і наганяла страх на греків. Вибратися з пастки вважалось неможливим. У Кноському палаці вперше в історії людства було застосовано такі інженерні та архітектурні ідеї, як багатопверхові будівлі, природне та штучне освітлення, водопровід і каналізація, вентиляція, опалення, а також мощені дороги. Події, що відбувалися в Кноссі, вплинули на грецький епос, що з'явився кількома століттями пізніше.

З вище викладеного випливає, що Греція багата на різноманітні атрактивні природні та історико-культурні пам'ятки, також тут сконцентровано значну кількість туристичних центрів і будь-який турист знайде в Греції те, що йому до вподоби.

2.4. Аналіз туристичного ринку досліджуваної країни

Маючи понад 16 тис. км узбережжя, приблизно 6 000 більших і менших островів і острівців, а також добре закріплену позицію на світовому туристичному ринку, Греція представляє чудові інвестиційні можливості в цьому секторі. Греція є одним з найпопулярніших напрямків для літнього відпочинку, але вона також пропонує привабливі пропозиції для тематичного туризму цілорічно. Головними конкурентними перевагами є багата культурна спадщина, природна краса території та географічне різноманіття, які залучили значні інвестиції в туристичний сектор останніми роками, зміцнюючи й без того високий імідж Греції на міжнародному ринку туристичних послуг. На сьогодні туристична індустрія, як частина нової ініціативи стратегічного оновлення, зосереджується на продовженні туристичного сезону та залученні туристів з високим рівнем доходу, збільшуючи середній дохід на відвідувача та відкриття Греції для нових ринків [29].

Грецький туризм почав процвітати в кінці 1960-х рр., а особливо на початку 1970-х рр. Але саме після Олімпійських Ігор, які проводилися тут в 2004 р., ця країна стала ще більше популярною серед туристів. Особливо для європейців. І туризм розвивався досить стрімко, але в 2008 р. в країні настала боргова криза. Це негативно вплинуло на життя людей і на потік туристів. Починаючи з 2015 р., коли Греція почала виходити з кризи, влада зосереджувала увагу на розвитку туризму краще й здійснила все можливе, щоб туристи почали знову відвідувати країну. За даними ВТО чисельність туристів почала стрімко збільшуватися після дефолту, але наслідки кризи й досі впливають на життя людей [38].

Алетуристична репутація Греції та Афін у другій половині 2021 р. зазнала тиску, з одного боку, через нову хвилю пандемії COVID-19 і, з іншого боку, низку чинників не туристичного характеру (політичних, соціальних), що негативно впливають на імідж країни.

Греція в цілому, а також окремі її економічні сектори мають оцінку вище середньої в Європі. Ось деякі твердження, сформовані на основі аналізу статистичних даних:

- Афіни зазвичай мають вищий рівень відвідуваності, ніж напрямки пляжного туризму та Греції загалом;
- культурні заходи, ресторани та море мають вищий рейтинг, ніж шопінг та атракціони;
- за даними опитувань, найбільш задоволені відпочинком були відвідувачі зі США, найменш задоволені – з Франції та Італії;
- рейтинг Греції на ринках США та Великобританії вищий за середній рейтинг напряму «Європа» в цілому, але відстає від ринків Нідерландів, Німеччини, Франції та Італії.
- за винятком Нідерландів, що дали найвищий бал Афінам, усі інші ринки дали найвищу оцінку «іншій Греції», тобто іншим туристичним дестинаціям.

Таблиця 2.2

Дохо від туризму в Греції (складено за даними [1,2])			
2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.
13,7 млрд дол.	12,7 млрд дол.	15,7 млрд дол.	20,4 млрд дол.

Таблиця 2.3

Чисельність іноземних туристів (складено за даними [1,2])			
2005 р.	2010 р.	2015 р.	2019 р.
14,276 млн	15,007 млн	23,599 млн	31,348 млн

Аналізуючи дані таблиць, представлених вище, можемо дійти висновку, що криза 2010-2015-х рр. дійсно мала негативний вплив на туризм,

але ниністан грецького туризму значно покращився. Щорічно Грецію відвідує в середньому 28 млн туристів, тому дохід від туризму становить більшу частину фінансових надходжень до державної скарбниці. Багато нових робочих місць було створено, і бізнес підтримується, через відкриття численних сувенірних магазинів у кожному регіоні. Також особливу увагу туристична адміністрація Греції приділяє просуванню, крім літніх відпусток, зимових туристичних курортів, терапевтичних курортів, еко-туризму, робочих відпусток і подорожей, пов'язаних з вивченням історії та культури Греції [31].

Щодо міжнародних прибуттів, то найбільше туристів приїздить з Німеччини, Великобританії та Франції. Але потрібно зазначити, що у березні 2020 р. на розвиток туристичної індустрії у всьому світі і, зокрема, в Греції вплинула пандемія. У Греції доходи від туризму скоротилися на 78,2% за перші дев'ять місяців року. На жаль, на час написання кваліфікаційної роботи даних ВТО про чисельність іноземних туристів за 2021 р. ще немає[1].

У результаті падіння рівня прибуття туристів в країні постраждала і готельна сфера. Доходи готелів під час пандемії значно впали, що призвело до закриття багатьох з них. Нижче, у таблиці 2.4 порівнюються доходи грецьких готелів в 2019-2021 рр.

Таблиця 2.4

Доходи грецьких готелів 2019-2021 р.

(складено за даними [1,2])

Категорія готелів	2021 р.	2020 р.	2019 р.	%Δ 2021-2019
5*	2.818.859.461	719.325.978	3.007.494.439	-8.4%
4*	1.518.041.332	637.844.486	2.830.655.326	-45.8%
3*	696.926.812	240.625.973	1.344.389.350	-49.4%
2*	377.727.285	176.388.840	1.038.334.014	-63.1%

Продовження таблиці 2.4.

1*	69.591.892	57.168.669	136.793.970	-49.2%
Разом	5.481.148.803	1.831.353.946	8.357.667.099	-34.9%

Дохід від готелів у 2021 р. склав 5,5 млрд євро, зменшившись на 34,9% порівняно з 2019 р., коли загальний обсяг надходжень склав 8,4 млрд євро (табл. 2.4). Зокрема, у 5-зіркових готелях дохід у 2021 р. склав 2,8 млрд євро порівняно з 3 млрд євро в 2019 р., зафіксувавши зниження доходності на 8,4%. У категорії 4 зірки було зафіксовано зниження на 45,8%, при цьому дохід у 2021 р. склав 1,5 млрд євро в порівнянні з 2,8 млрд євро в 2019 р. У категорії 3 зірки відбулося зниження на 49,4% з доходом 697 млн євро у 2021 р. порівняно з 1,4 млрд євро у 2019 р. Найбільше відсоткове зниження було зафіксовано в категорії 2 зірки, де дохід зменшився на 63,1% і склав лише 377 млн євро порівняно з 1 млрд євро у 2019 р. У категорії 1 зірка, було зафіксовано зниження на 49,2%, де дохід упав до 69 млн євро порівняно зі 136 млн євро у 2019 р.

Таблиця 2.5

Туристичний потенціал грецьких готелів у 2020 р.

(складено за даними [1])

	5*	4*	3*	2*	1*	Загальна кількість
Кількість готелів	651	1708	2784	3605	1304	10052
Кількість кімнат	93687	12190	10199	95665	2504	438294
Кількість спальних місць	19473	24395	19960	18118	4977	869250
	4	5	3	1	7	

За показниками цієї таблиці можемо дійти висновку, що найбільшою є кількість готелів класу 2 зірки, хоча кількість кімнат і спальних місць найбільша в готелях класу 4 зірки. Також необхідно зауважити, що згідно з дослідженням, у Греції з липня 2019 р. до червня 2020 р. на платформах короткострокової оренди Airbnb і HomeAway було доступно 179 тис. номерів на 854 тис. ліжок.

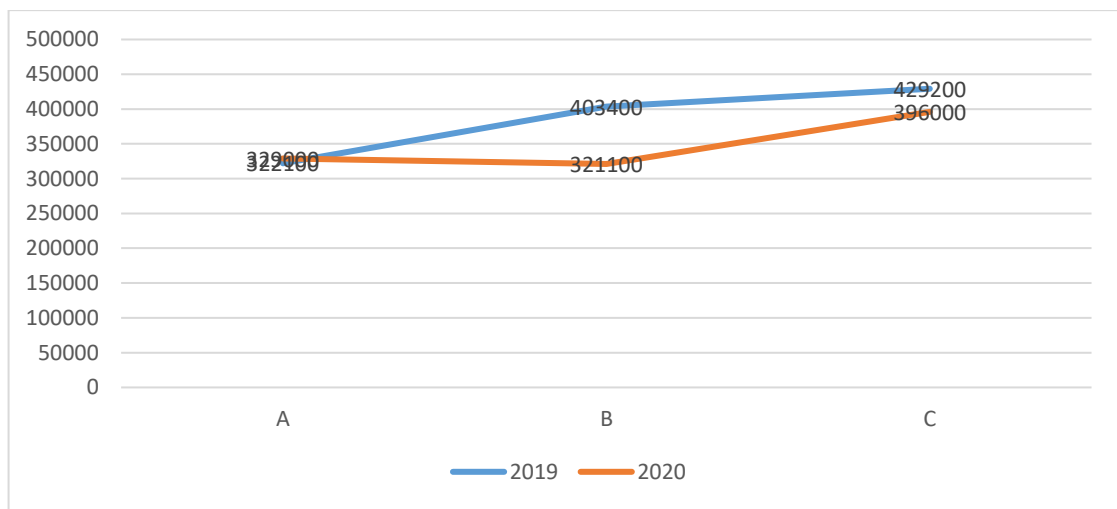

Рис. 2.1. Чисельність зайнятих працівників у сфері розміщення та громадського харчування(складено за [9]), де А – перший квартал, В – другий, С – третій (побудовано за [21])

Для того, щоб оцінити те, наскільки пандемія вплинула на життя греків і сферу туризму проаналізуємо дані рис 2.1.

У першому кварталі 2020 р. у сфері послуг розміщення та громадського харчування було зареєстровано 329 тис. працівників, тоді як у другому кварталі, під час перших антипандемійних обмежень у Греції, відбулося скорочення працівників на 20 %.

Зокрема, було зареєстровано 321 тис. працівників проти 403 тис. у відповідному кварталі 2019 р. Піковим періодом був третій квартал, де було зареєстровано 396 тис. працівників проти 429 тис.[21].

З метою надання послуг у галузі туризму на найвищому рівні в Греції функціонує багато навчальних закладів, що готують фахівців саме для рекреаційно-туристичної сфери. Студенти здобувають якісну підготовку з низки предметів, пов'язаних з управлінням туризмом та туристичними підприємствами. Серед таких закладів можна виділити Грецький відкритий університет в Патрах, Грецький середземноморський університет в Іракліоні, Пірейський університет, Вища школа туристичної освіти Родоса, що готує фахівців для закладів проживання. Однак, варто зазначити, що немало зайнятих у туристичній сфері фахівців, навіть на посадах управлінської ланки, або не мають диплому, або є випускниками інших спеціальностей, не пов'язаних зі сферою їх діяльності.

У цьому негативному контексті грецький туризм почав дещо втрачати високі темпи свого зростання.

Отже, Греція – це країна, що має всі ресурси для того, аби розвивати туризм. Для цього є і різноманітна природа, що включає гори, заповідники, озера, багата історична спадщина і чудовий клімат. Також туристична інфраструктура країни та кваліфікований персонал забезпечать туристам комфортний відпочинок і позитивні враження.

3 РОЗДІЛ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ГРЕЦІЇ

3.1. Сучасні проблеми та стратегічні напрями розвитку туристичної сфери Греції

Опрацювавши значну кількість джерел, авторка дійшла висновку, щоупродовж останніх десятиліть туризм у Греції розвивався динамічно і до 2020 р. спостерігалось щорічне зростання показникаприбуттівіноземних туристів, а відтак і зростання фінансових надходжень від туризму.Але пандемія, що почалася в 2020 р. негативно вплинула на розвиток туризму. Зважаючи на те, що в Греції кожна п'ята людина працює саме в галузі туризму, можна стверджувати, що COVID-19вкрай негативно вплинув на рівень життя греків.У готельному та ресторанному бізнесі мільйони людей мають фінансові труднощі, і велика кількість людей, які працюють у цих секторах, можуть зіткнутися з безробіттям. Оскільки галузь стикається з економічними втратами, фахівці, зайняті в індустрії туризму, теж потерпають від скорочення робочих місць, перебувають під страхом безробіття та ймовірних життєвих труднощів.

На сьогодні пандемія COVID-19 у всьому світі залишила важкісоціальні та економічні наслідки. Як у більшості країн світу, так і в Греції пандемія перевірила стійкість економічної активності суспільного виробництва. У 2020 р. відбулося різке падіння показників економічної діяльності, при цьому у туризмі внутрішній та міжнародний попит значно знизився, споживання та доходи різко впали, а бізнес-інвестиції зменшилися. Інфляція наприкінці 2020 р.повернулася до негативного рівня після трьох років зростання. Найбільший вплив пандемії відчули невеликі підприємства, пов'язані із туристичним сектором.Курорти, служби громадського харчування, туристичні агентства, авіаперевізники та круїзні компанії значно згорнули

свою діяльність. Наприклад, невеличкі сімейні готелі на час пандемії змушені були призупинити свою діяльність, а деякі з них закрилися назавжди [21].

Також у 2021 р. готелі не тільки в Греції, а й в інших країнах зіткнулися з особливо значними проблемами з пошуком персоналу. Ця проблема, що значною мірою існувала в попередні роки, особливо на багатьох островах і віддалених районах, була загострена пандемією з наступних причин:

- через кризу, викликану пандемією багато туристичних працівників змінили сферу зайнятості та не повернулися до роботи, коли туристична діяльність почала відновлюватися у 2021 році;
- більшість компаній, особливо в сегменті Sun&Beach, не очікували, що туризм нарешті відновиться у другій половині 2021 р. Тому вони були неспроможними обслуговувати велику кількість клієнтів;
- страх працівників захворіти при контакті з колегами та клієнтами.

Як і в інших країнах, влада Греції заборонила міжнародні подорожі на деякий час, і в результаті грецький туристичний ринок, як і всі туристичні ринки в світі, зазнали значних збитків. Доходи від туризму в Греції склали близько 20% ВВП. У 2019 р. було зафіксовано історичний рекорд щодо прибуттів іноземних туристів - 32 млн осіб з різних країн відвідали Грецію, що збільшило доходи від туризму до 20 млрд євро.

Не менш оптимістичними були прогнози розвитку грецького туризму на 2020 р., ще до спалаху пандемії COVID-19. З тенденцій, що спостерігалися в першому кварталі, було очевидно, що 2020 р. стане ще одним успішним роком для туризму в Греції, оскільки було зафіксовано другий за величиною показник зростання в Середземноморському регіоні після Туреччини. Якщо за перші два місяці 2020 р. кількість прильотів зростає на 11%, що передбачало вражаюче зростання за рік, поширення пандемії різко змінило цю картину, оскільки навесні 2020 р. аеропорти країни були закриті через

обмежувальні антипандемійні заходи, які були продовжені до кінця червня. Але після відкриття кордонів цифри залишалися невтішними [23].

Першим кроком щодо відновлення туризму в Греції стало започаткування діяльності внутрішнього туризму 29 травня 2020 р. з відкриттям кемпінгів і 12-місячних готелів. Кордони для іноземних туристів було відкрито з 15 червня. Для того, щоб рівень захворюваності не збільшувався та був контрольованим було прийнято рішення на кордоні перевіряти усіх, хто в'їжджає до країни.

Також усі лікарні було обладнано усім необхідним для того, щоб виявити захворювання та надати всю можливу допомогу їй за необхідності госпіталізувати. Також було забезпечено спеціальні карантинні зони для кожного регіону. Першими країнами, яким дозволили відправити туристів до Греції, були Кіпр, Ізраїль, Китай, Японія, Австралія, Норвегія, Данія, Австрія, Болгарія, Сербія, Румунія, Албанія, Північна Македонія, Боснія, Хорватія, Польща, Угорщина, Словаччина та Чехія. З 1 липня також було прийнято рішення дозволити усім відвідувачам із-за кордону в'їзд до Греції, якщо не буде змінено епідеміологічні дані [21].

У 2022 р. очікується покращення діяльності галузі туризму. Загалом, вважається, що інвестиції, а також збільшення приватного споживання будуть рушійною силою для покращення економіки. Зокрема, в туристичній сфері до 2023 р. прогнозується поступове збільшення допандемійного трафіку.

Влада Греції розробила стратегію для того, щоб відновити розвиток сфери туризму. По перше, якщо дозволить епідеміологічна ситуація то потрібно якомога раніше розпочати туристичний сезон. Також є необхідним посилення кадрового потенціалу, зайнятого в туризмі. Не менш важливим є зміцнення інфраструктури в туристичних місцевостях, аби туристи могли із комфортом подорожувати. Але найважливішим заходом є захист природних

ресурсів і довкілля, елементів, нерозривно пов'язаних з туристичним продуктом.

3.2. Пропозиції щодо просування та реалізації національного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках туризму

Грецька національна туристична організація активно розвиває та популяризує туристичний продукт країни, беручи активну участь в різноманітних туристичних заходах в різних країнах світу та, створюючи нові проекти для оптимізації розвитку туризму.

З метою ефективного розвитку туризму та зростання активізації туристів доцільно виявити їхні потреби та бажання, щоб у підсумку вони залишилися задоволені.

Туристичний маркетинг працює за кордоном і популяризує лише пляжний відпочинок, але є великий потенціал для того, аби розвивати, наприклад, гірськолижний відпочинок, оскільки туристи з багатьох країн можуть обрати курорти в доступніших або ж ближчих країнах [21].

Що до реклами за кордоном, то необхідно, щоб вона була безперервною та системною, мала привабливість і складалася з гасла, який нагадуватиме виключно про цю країну. Також можна залучати туристів, організовуючи рекламні тури, або ж тури із цікавими інтерактивами. Більше того, потрібно налагоджувати активну співпрацю з туристичними офісами за кордоном, особливо на ринках країн, громадян яких прагнуть залучити. Цілеспрямована й ефективна реклама та просування туристичного потенціалу країни призведе до збільшення туристичного потоку. З огляду на те, що реклама має на меті принести довгострокові переваги, важливо, щоб країначітко розуміла те, що вона просуває. Якщо метою є залучення заможніших відвідувачів, необхідно, щоб рівень обслуговування відповідав очікуванням туристів. Якщо

цього не відбудеться, єдиним результатом буде короткострокове зростання туризму.

Сучасні медіа є одним з основних впливів у виборі туристичної дестинації. Точніше, молоді люди та люди з вищою освітою покладаються на інформацію, яку їм надає Інтернет через веб-сайти, пов'язані з відпочинком, або рекламуючи туристичну дестинацію на інших веб-сайтах. Те саме стосується інших засобів масової інформації, таких як телебачення та радіо. Для туристів вибір місця відпочинку в Інтернеті також має свої переваги: можливість порівняти ціни, організувати подорож самостійно, переглянути ілюстрації та почитати відгуки на ту чи іншу послугу. У довгостроковій перспективі це означає, що онлайн-реклама є найвдалішим способом залучення туристичних дестинацій для майбутніх поколінь, тому потрібно інвестувати кошти в рекламу в Інтернеті та різних соціальних мережах, як в межах країни, так і за кордоном [29].

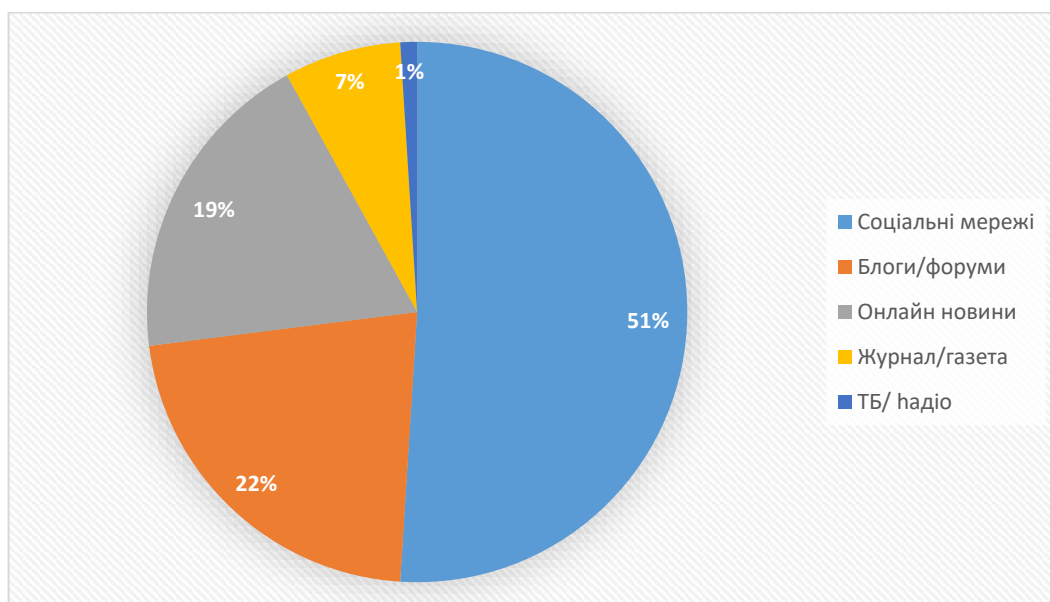

Рис.3.1. Згадування туризму Греції в Інтернеті(побудовано за [29])

Протягом останніх 12 місяців Греція була згадана понад 950 тис. у соціальних розмовах у контексті подорожей, що призвело до 10,7 млн

зацікавлень, якими поділилися понад 200 тис. унікальних авторів із 200+ країн.

Більше того, аби збільшити туристичний потік, а з ним надходження коштів необхідно продовжити туристичний сезон. Греція має чудовий потенціал для гірськолижного відпочинку. Але на міжнародному туристичному ринку країна асоціюється лише із літнім відпочинком. Тому наявність зимових курортів – це чудова можливість залучити любителів зимових видів спорту. Популярністю у місцевих жителів користується курорт Парнас, що вже починає набирати популярність і за межами Греції, але не достатньо, щоб дійсно цей вид відпочинку став затребуваним за кордоном.

Стосовно зав'язків Греції та України, то у 1998 р. Україна та Греція підписали угоду про співпрацю в галузі туризму, що дало можливість працювати в одному контексті. Тому, як у греків, так і в українців з'явилася можливість подорожувати без перешкод. Аналіз зарубіжного туристичного потоку з України свідчить, що з кожним роком українці все частіше обирають Грецію для свого відпочинку. Щороку з'являються нові цікаві туристичні пропозиції в Грецію і це посилює інтерес подорожуючих до цієї країни. А це, в свою чергу, свідчить про те, що вітчизняні туристичні компанії з кожним роком все глибше досліджують Грецію та її туристичний потенціал [20].

На відміну від України, Греція використовує свої ресурси ефективніше і вітчизняним фахівцям туристичної сфери чому повчитися в цієї країни саме в організації туризму. Якщо порівняти доходи від туризму двох країн, то в Греції цей дохід вдвічі більший. Це не означає що в Україні недостатньо туристичних ресурсів, просто вітчизняна галузь туризму поки що не посіла значного місця в стратегічних планах влади та бізнесу. Також, варто звернути увагу на те, що іноземні туристи доволі часто звертаються до послуг туристичних агенцій. Але у випадку з Україною цей показник падає, що пояснюється або некомпетентністю або ж малою кількістю туристичних

агенцій, що спеціалізуються на обслуговуванні саме іноземних туристів [17, с.55].

Відпочинок в Греції – це порівняно доступні ціни та безумовно якісний сервіс і чудовий стан готелів. Також, раціонально налагоджено транспортне сполучення між країнами, велика кількість регулярних і чартерних рейсів прямує до аеропортів материкової Греції та багатьох островів.

Звичайно, що Греція, це країна, з якою Україна має тісні зв'язки ще здавна, але їх потрібно покращувати та намагатися створювати якомога більше спільних проектів для розвитку туризму в обох країнах.

Нині Греція почала активно розвивати національний туризм та намагається залучати якомога більше туристів з усього світу, але боргова криза та пандемія все ж відбилися на якості туристичних послуг. Зрозуміло, що наслідки цієї кризи досі мають помітний вплив і на життя грецького населення, і на економіку в цілому, і на туризм, зокрема.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проаналізовано туристичний потенціал Греції, його особливості та конкурентоспроможність, а також досліджено вплив на туристичну галузь Греції пандемії, що охопила світ.

У першому розділі визначено сутність туристичного потенціалу та його складові. Потрібно зазначити, що туристичний потенціал – це об'ємне поняття, що об'єднує багато ресурсів, які тією чи іншою мірою слугують передумовою розвитку туризму. Важливими елементами є ресурси, імідж та інфраструктура, що неодмінно мають вплив на туристичний потенціал, а в результаті на всю економіку країни. Багато іноземних і вітчизняних науковців досліджують це поняття у своїх працях і кожен із них висвітлює різні складові туристичного потенціалу.

Також у цьому розділі було розкрито ступінь наукового дослідження туристичного потенціалу Греції. Багато іноземних і вітчизняних науковців досліджують це поняття у своїх працях і кожен із них висвітлює різні складові туристичного потенціалу. Однак, як встановлено авторкою у результаті опрацювання значного масиву джерел, цілісної наукової праці, що всебічно б розкривала туристичний потенціал Греції, ні в іноземному, ні у вітчизняному науковому середовищі не створено.

Греція – це країна, що розташована на півдні Європи й омивається трьома морями: Середземним, Егейським та Іонічним. До складу Греції входить материкова частина та дві тисячі островів. Завдяки своєму географічному положенню Греція має низку місцевих кліматичних особливостей. Це робить країну цікавою для туристів і створює різноманітність для відвідувачів. Але історія розвитку туризму в Греції досить складна: економічні кризи, війни, пандемія, а також постійні пожежі та часті землетруси, усе це має негативний вплив на туризм, тому в другому розділі було досліджено основні етапи еволюційного розвитку туризму в Греції.

М'який клімат, чудові пляжі, неймовірна природа, а також цікава грецька кухня та розвинена мережа готелів на будь-який смак створили всі умови для розвитку туризму в Греції.

Також, у цій країні раціонально налагоджено транспортне сполучення, тому можна з легкістю добратися до будь-якого острова. Країна з багатою історією може запропонувати надзвичайно безліч пам'яток для огляду. Багато з цих пам'яток відображають цікаву та самобутню давньогрецьку культуру. Звичайно чимало з них це лише руїни, але вони зберігають у собі таємничість і загадки попередніх поколінь. Відвідуючи їх, туристи мають змогу відчувати себе частиною давньої цивілізації, що колись була однією з наймогутніших у світі. Природа Греції також надзвичайно різноманітна. Завдяки своєму ландшафту, що охоплює і гори, і рівнини, тут сформувалася велика зона лісів, а в умовах посушливого клімату ростуть рослини середземноморського типу. Завдяки великій кількості унікальних рослин і тварин тут створено велику кількість національних парків і заповідників. На їх території є велика кількість унікальних природних пам'яток, заради яких тисячі туристів приїждять з усього світу. З огляду на це, в другому розділі було охарактеризовано туристичні ресурси Греції, здійснено туристичне районування Греції та визначено спеціалізацію її туристичних дестинацій.

Один підрозділ другого розділу присвячено аналізу туристичного ринку Греції. Було схематично зображено в таблицях і графіках доходи від туризму та прибуття туристів, готельний потенціал і чисельність зайнятого у туризмі населення. Особливу увагу приділялося аналізу цих показників у допандемійний період і під час пандемії, щоб показати вплив COVID-19 на економіку країни, стан туризму та життя людей.

У третьому розділі було визначено проблеми розвитку туризму на сучасному етапі, окреслено стратегічні напрями розвитку туристичної сфери Греції та розроблено пропозиції щодо просування та реалізації національного туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках туризму.

Туризм – це провідна галузь економіки у досліджуваній країні. Значну роль тут відіграє іноземний туризм, тому що країна є лідером серед європейських країн за кількістю прибуттів іноземних туристів, тому розвивати та популяризувати цей сегмент і створювати локації та атракції для нових видів туризму вкрай необхідно. Стосовно туристичних зв'язків України та Греції, то варто зауважити, що Україна тут відіграє важливу роль, адже саме на території нашої країни сформувалася одна з найбільших грецьких діаспор, де ще й досі зберігається культура та самобутність греків. Цей чинник сприяє тому, що Україна підтримує досить тісні дружні відносини з Грецією, у тому числі, в сфері туризму.

РЕЗЮМЕ

Карасевич Вікторії Ігорівни

ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНІ РЕСУРСИ ГРЕЦІЇ

Кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню туристично-екскурсійних ресурсів Греції. Мета роботи – всебічне дослідження туристично-екскурсійні ресурси Греції. Завдання роботи: визначити теоретико-методологічні засади дослідження; розкрити сутність туристичного потенціалу та його складові; висвітлити ступінь наукового дослідження проблеми; дослідити основні етапи розвитку туризму в Греції; охарактеризувати туристичні ресурси Греції; здійснити туристичне районування території Греції та визначити спеціалізацію її туристичних destinations; проаналізувати туристичний ринок досліджуваної країни; визначити проблеми розвитку туризму Греції на сучасному етапі; окреслити стратегічні напрями розвитку туристичної сфери Греції. Об'єктом дослідження є туристично-екскурсійні ресурси Греції, предметом - процес формування туристично-екскурсійних ресурсів Греції. У ході виконання курсової роботи було використано методи аналізу та синтезу, історичний метод, метод індукції та дедукції, метод узагальнення та систематизації, описовий метод та графічний методи.

Укваліфікаційній роботі розкрито сутність туристичного потенціалу та його складові, проведено аналіз туристичної галузі Греції, її destinations, ресурсів. Також досліджено як пандемія вплинула на галузь туризму, туристичні потоки та фінансові надходження, напрацьовано пропозиції щодо оптимізації діяльності грецького туризму.

Ключові слова: туризм, економіка, потенціал, ресурси, доходи, Греція, пандемія, проблеми, інфраструктура.

RESUME

Karasevych ViktoriiaIgorivna

TOURIST AND EXCURSION RESOURCES OF GREECE

The qualification work is devoted to the study of tourist and excursion resources of Greece. The aim of the work is a comprehensive study of the tourist and excursion resources of Greece. Objectives of the work: to determine the theoretical and methodological foundations of the research; to reveal the essence of the tourist potential and its components; to highlight the degree of scientific research of the problem; to investigate the main stages of Tourism Development in Greece; to characterize the tourist resources of Greece; to carry out tourist zoning of the territory of Greece and determine the specialization of its tourist destinations; to analyze the tourist market of the country under study; identify the problems of Greek Tourism Development at the present stage; outline strategic directions for the development of the Greek tourism sector. The object of research is the tourist and excursion resources of Greece, the subject is the process of formation of tourist and excursion resources of Greece. In the course of the course work, methods of analysis and synthesis, historical method, method of induction and deduction, method of generalization and systematization, descriptive method and graphic methods were used.

The qualification work reveals the essence of tourism potential and its components, analyzes the Greek tourism industry, its destinations, and resources. It also investigated how the pandemic affected the tourism industry, tourist flows and financial revenues, and developed proposals to optimize the activities of Greek tourism.

Keywords: tourism, economy, potential, island, income, Greece, pandemic, problems, infrastructure.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. INSETE. Ελληνική και Διεθνής Οικονομία. Τεύχος 5 Ιανουάριος – 2022.
2. INSETE. Η συνολική φήμη της Ελλάδας της Αθήνας – 2022.
3. Στατιστικό Δελτίο Νο 66. Φεβρουάριος– 2021/7. URL: https://insete.gr/wp-content/uploads/2021/11/Bulletin_2110.pdf (дата звернення: 12.04.2022)
4. Στατιστικό Δελτίο Νο 77. Μάρτιος – 2022. URL: https://insete.gr/wp-content/uploads/2022/03/Bulletin_2203.pdf (дата звернення: 12.04.2022)
5. Дарвіду Константія. Роль міжнародного туризму в економіці Греції. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 12. С. 187-192.
6. Закон України про внесення змін до Закону України «Про туризм» Відомості Верховної Ради України. 2004. № 13. 180 с.
7. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.
8. Макарова Т. Г. Греція. Афіни и материк: путівник. Київ. 2007. 352 с.
9. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
10. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / Герасименко В. Г. та ін. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2016. 262 с.
11. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку релігійно-паломницького туризму в Греції. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 156 с.
12. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку релігійно-паломницького туризму в Греції : дис.кандидат географ. наук. Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки. 2015. С. 151-156.
13. Патійчук В. О. Сучасні риси розвитку туризму в Греції. *Актуальні проблеми країнознавчої науки*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 14–15 травня 2015 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2015. С. 151-156.

- 14.Патійчук В. О., Анцигін О. Сучасні проблеми розвитку туристичної галузі Греції. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. С. 126-135. URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/15304> (дата звернення 13.04.2022).
- 15.Таранюк Л. М. Проблеми і перспективи розвитку міжнародного туризму в умовах COVID-19. *Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка*. 2021. Вип. 3. С. 51-59.
- 16.Терентьева Н. О. Україна–Греція: історія та сучасність. *Український історичний журнал: друга міжнародна наукова конференція*. 1996. Вип. 1. С. 153-156.
- 17.Терещенко-КайданЛ.В. Діалог культур: Україна – Греція:міжнародний науково-практичний проект (історія та практики). Київ. НАКККіМ, 2016. 132 с.
- 18.Ткаченко Т. І., Соколова К. О. Теоретичні аспекти формування туристичного потенціалу підприємств. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Економіка*. Вип. 1. 2011. С.107-112.
- 19.Туристичний імідж регіону : монографія / за ред. ПарфіненкаА. Ю. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 312 с.
- 20.Шамара І.М., Євтушенко О.В., Салабай А.Ф. Зарубіжний досвід розвитку індустрії туризму Греції та можливості його використання в Україні. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія “Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм”*. Вип. 11, 2020. С. 140-148.
21. Dianeosis. Τουρισμός Και Πανδημία. URL: <https://www.dianeosis.org/2020/11/tourismos-kai-pandimia/>(дата звернення: 02.04.2022).
- 22.EnterpriseGreece. Προσέλκυση – Προώθηση Επενδύσεων&ΠροώθησηΕξαγωγών. ΕλληνικήΕταιρία Επενδύσεων&ΕξωτερικούΕμπορίου. Επενδύοντας

- στηνΕλληνικήΑγοράΤουρισμού. URL:
<https://www.enterprisegreece.gov.gr/ependyste-sthn-ellada/kladoi-aixmhs/toyrismos> (дата звернення: 12.04.2022).
- 23.ΕΟΤ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ. URL: <http://www.gnto.gov.gr/> (дата звернення: 02.05.2022).
- 24.EurowaysUkraine. Αфон, Χαλκιδίκι, Греція, Свята Гора Αфон в Греції. URL: <https://euroways.com.ua/athos.html>(дата звернення: 02.04.2022).
- 25.Halkidikitavel. 10 χειμερινοίπροορισμοίστηΒόρειαΕλλάδα. URL: <https://www.halkidikitavel.com/el/blog>(дата звернення: 20.03.2022.).
- 26.ΜαρΜеinternet-довідникпрактичноїінформації для туристів. Αфіни - сезон, пам'ятки, парки, околиці, розваги, транспорт - як дістатись і чимзайнятися в Αφίναх. URL: <http://mapme.club/mista/214-afini.html>(дата звернення: 20.04.2022).
- 27.MinistryofTourism. URL: www.mintour.gov.gr/en/archiki-english/ (дата звернення 09.03.2022)
- 28.Naftemporiki.gr. ΕλληνικόςΤουρισμός: Οιτρειςπροκλήσειςγιατο 2022. URL: <https://www.naftemporiki.gr/finance/story/1817848/ellinikos-tourismos-oi-treis-prokliseis-gia-to-2022>(дата звернення: 14.04.2022.).
- 29.Sete. Βασικά μεγεθητουελληνικουτουρισμου.URL: <https://sete.gr/el/stratigiki-gia-ton-tourismo/vasika-megethi-tou-ellinikoy-tourismoy/> (дата звернення: 23.04.2022).
- 30.Tripmydream.ua. Знайомство з Критом: 10 місць, які треба відвідати. URL: <https://tripmydream.ua/media/podborki/pervoe-znakomstvo-s-kritom-10-objazatelnuh-dostoprimechatelnostej> (дата звернення: 02.03.2022).
- 31.UNWTO Tourism Highlights, 2019 Edition. URL:<http://mkt.unwto.org/publications> (дата звернення 12.04.2022)

32. VisitGreece. Δωδεκάνησα. URL: <https://www.visitgreece.gr/el/islands/dodecanese/> (дата звернення: 15.04.2022).
33. Vivit-tours. Топ-9 національних парків у Греції. URL: <https://ukr.vivit-tours.com/national-parks-greece-9-places-experience-best-greek-beauty-742728> (дата звернення: 02.04.2022).
34. Web-Greece.Gr. Τουριστικός οδηγός Ελλάδας. URL: <https://web-greece.gr/> (дата звернення: 17.04.2022).
35. World Tourism Organization URL: wto.org (дата звернення: 12.03.2022.).
36. ΕΑΠ. Грецький відкритий університет в Патрах. URL: <https://www.eap.gr/> (дата звернення: 18.04.2022).
37. Асоціації грецьких туристичних підприємств (INSETE). URL: <https://insete.gr/> (дата звернення: 02.03.2022.).
38. Греція: погляд зсередини. URL: <https://greeceinside.eu/?p=2311> (дата звернення: 13.03.2022.).
39. Значення дослідження туристичного потенціалу території. Все о туризме: туристическая библиотека. URL: https://tourlib.net/books_ukr/vt4-1.htm (дата звернення: 20.02.2022).
40. Історія туризму в Греції: погляд зсередини. Для тих, хто планує самостійні подорожі й не тільки. URL: <https://greeceinside.eu/?p=2311> (дата звернення: 23.03.2022).
41. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: www.unesco.org/en
42. Портал про найкрутіші подорожі та місця світу. Що подивитися на Родосі (Греція). URL: <https://odisej2012.com/sho-poduvutusya-na-rodosi/> (дата звернення: 13.04.2022).

ΔΟΔΑΤΚΙ

Додаток А

Рис. А.1. Историчні плакати

Додаток Б

Рис. Б.1. Карта національних парків Греції

Рис. Б.2. Карта аеропортів

Додаток В
Історичні пам'ятки Греції

Рис. В.1. Афі́нський Акрополь

Рис. В.2. Театр Діоніса

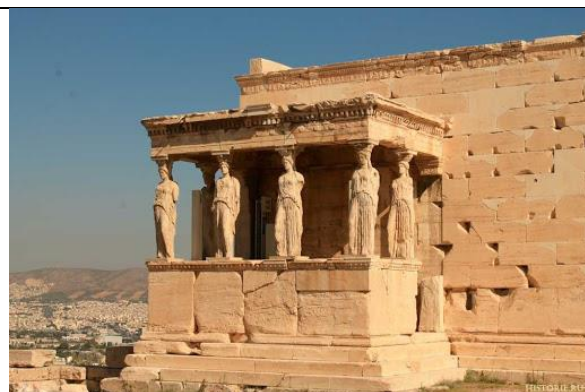

Рис. В.3. Храм Ерехтейон

Рис. В.4. Парфенон

Рис. В.5. Храм Ніки Аптерос

Рис. В.6. Храм Зевса Олімпійського